

دروغىن غل

شیخ قریقت، امیر اہل سنت، بانی دعوتِ اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو بلال
محمد الیاس عظار قادری رضوی
دامت برکاتہم العالیة

دروغڙن غل

دا رساله ”جموٽا چور“ شیخ طریقت امیر آهلیسنت، بانی دعوتِ اسلامی حضرت علامه، مولانا، ابو ٻلال محمد الیاس عطار قادری، رضوی **ڈاڪٹر گائھمُ العالیہ** په اردو زبه کبن لیکلی ده.

مجلس تراجم (دعوتِ اسلامی) د دی رسالی په آسانه پښتو زبه کبن د وس مناسب د ترجمہ کولو کوشش کپری دي. که چرپی په دی ترجمہ کین خه غلطی یا کمپی، زیاتی اووموئ نو ستاسو په خدمت کین عرض دی چه مجلس تراجم ته خبر اوکرئ او د ثواب حقدار جوړ شي.

پیشکش: مجلس تراجم دعوتِ اسلامی

برائے رابطہ:

عالَمی مَدَنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران پرانی
سبزی منڈی، بابُ المَدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: 📩 translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
آمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ السَّيِّطِنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

دروغژن غل

د درود شریف فضیلت

حضرت عبداللہ بن سلام صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسَلَّمَ د خپل ورور
 حضرت عثمان صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسَلَّمَ سره د ملاقات د پاره لا رو
 نو هغويٽ دیر خوشحاله بنکاريدلو او وئيل ئي، چه ما
 نن شپه په خوب کبن د سرکار مدینه صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسَلَّمَ
 دیدار او کرو، هغويٽ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسَلَّمَ ما ته [د او بو]
 یوه بوچه را عطا کړه، په هغې کبن او به وي، ما بنه په

مره خيته او خبلي او د هغې يخ والې د اوسيه پوري
محسوسووم. هغويئ تري تپوس اوکرو: ”تاسو ته دا مقام
خنګه حاصل شو؟“ جواب ئې ورکرو: په خور آقا محمد
مصطفې ﷺ باندي په کثرت سره د درود
پاك لوستلو په وجہه. (سعادۃ الدارین ص ۱۴۹)

دیدار کی بھیک کب بٹے گی
منگتا ہے امید وار آقا (ذوق نعمت)

د شعر ترجمہ: د دیدار خیرات غوبنونکی اُمید لري آقا ﷺ
تعالیٰ علیہ السلام! د دیدار خیرات به کله تقسیمیری.

صلوا علی الحبیب! ﷺ علی مُحَمَّد

(۱) دروغژن غل

يو کس د خپل تره د ځوئ مال غلا کړو، د مال مالیک هغه غل په حرم پاک کښن او نیولو او اوئې وئيل: دا زما مال دي، غل ورته او وئيل: ته دروغ وائې، هغه کس او وئيل: که داسي خبره وي نو ټسم او خوره! دا ئې چه واوريدل نو غل (د خانه کعبې مخې ته) د "مقام ابراهيم" په خوا کښن او دريدو او ټسم ئې او خورلو، د هغې نه پس هغه د مال مالیک د "رکن یمانی" او "مقام ابراهيم" په مينځ کښن او دريدلو او د دعا د پاره ئې لاسونه پورته کړل، هغه لا دعا غوبنتله چه غل ليونې شو او هغه په

مَكْهُ مُكَرَّمَه كِبْن دَاسِي چَغَيِ وَهَل شَرُوع كَرْل: چَه
 ”پَه ما خَه اوشَو او پَه مَال خَه اوشَو! او د مَال پَه مَالِك
 خَه اوشَو!!“ دَا خَبَر د خَور پِيغمَبر ﷺ نِيكَه
 مُبَارَك حَضَرَتَ عَبْدُ الْمُطَّلِب رَاضِي اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ تَه او رسِيدُو نُو
 هَغُويِ رَاضِي اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ تَشْرِيف رَاوِرُو او هَغَه مَال ئَيِ راجِمَع
 كَرُو او د چَه وَو هَغَه تَه ئَيِ وَرَكَرُو او هَغَه هَغَه
 [خَپِل مَال] واخِسْتُوا او لاَرُو. او هَغَه غَل د ليونو پَه شَان
 (منْدِي او) چَغَيِ سورِي وَهَلِي، تَر دِي چَه د يو غَر نَه
 او غُورزِيدُو او مَر شَو او خَنگَلي خَناورُو او خَورُو.

(آخِبارِ مَكْهُ للازِرق ج ۲۶ ص ۲۶ مُلَخَّصًا)

دوه ماران به غل په شُکَولو شُکَولو خوري

خورو خورو مَدَنِي ماشومانو! مه کله دروغ وائي، او مه د دروغو قسم خوري او کله هم د چا خه خيز مه غلا کوي، چه دا په دُنيا کبن هم تباهي ده او په آخرت کبن هم تباهي ده. د حضرت مسروق رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ نه روایت دي: خوک چه په غلا يا شراب خببلو کبن اخته وي او مر شي په هغه باندي په قبر کبن دوه ماران مُقرَّر کري شي او د هغه غونبه په شُکَولو شُکَولو خوري. (شرح الصدوار ص ۱۷۲ مُلَخَّصًا)

(۲) د کري همسا والا دروغژن غل

زمونبه د خور آقا مَكِي مَدَنِي مُصطفى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمان مُبارڪ دي: ”ما په جَهَنَّمَ کبن يو کس وَاللَّهُ وَسَلَّمَ

اولیدو چه هغه به د خپلې کېږي همسا (په حدیث پاک کښ دلته لفظ "محجن" راغلي دې د دې معنی ده: یعنی داسی همسا چه د هغې په يو سر کښ او سپنه لګيدلي وي او د "هاکي" په شان راماته وي.

(أشعة الميعاد ج ٣ ص ٥٧)

په ذريعه د حاجيانو خيزونه غلا کول، چه کله به خلقو په غلا کولو اولیدو نو وئيل به ئې: "زه غل نه يم، دا سامان زما په کړه همسا کښ نبنتي وو. هغه په اور کښ په خپله کړه همسا باندي ډډه لګولي وه او دائي وئيل: "زه د کېږي همسا والا غل يم." (جیع الجواجم للسیوطی ج ٣ ص ٢٧ حدیث ٧٧٦)

خوب رو خوب رو مَدْنِي مَاشُومَانُو! إِنْ شَاءَ اللَّهُ نَهْ بِهِ مُونَبِرْهَ كله دروغ وايو انه به کله غلا کوو.
ټول یو ځای نعره اول ګوئ:

د دروغو خلافِ اعلانِ جنگ دې!

نه به پخپله دروغ وايو او نه به بل په دروغو مجبوروو.

إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(۳) د دروغژنو د ماشومانو نه خنزيران جور شو

د حضرت عيسیٰ *عليه السلام* خوا ته به ډير ماشومان جمع کيدل، هغويي *عليه السلام* به ماشومانو ته بنودل چه ستاسو په کورونو کبن فلانکي فلانکي خيز تيار شوي دي، ستاسو د کور خلقو فلانکي فلانکي خيز خورلي دي، فلانکي خيز ئي ستاسو د پاره اينبودي دي، ماشومان به کور ته لارل او په ژرا ژرا به ئي د کور والئ نه هغه خيز غوبنتلو. کور والئ به هغه خيز

ورکرو او د هغويي نه به ئې تپوس او کرو چه تاسو ته چا
ۋئيل وو؟ ماشومانو بە وئيل: (حضرت) عيسى (عَلَيْهِ السَّلَامُ).
نو خلقو خپل ماشومان د هغويي (عَلَيْهِ السَّلَامُ) خوا ته د
تلۇ نه منع كېل او [ماشومانو ته ئې] او وئيل چە هغە
جادوگر دې (مَعَاذَ اللَّهِ)، د هغويي سره مە كېنىيە او پە
يوه كوتە كېن ئې قول ماشومان جمع كېل. حضرت
عيسى (عَلَيْهِ السَّلَامُ) د ماشومانو پە لەتون لەتون كېن [ھلتە]
تشريف يورۇ نو خلقو ورتە او وئيل چە هغە دلتە نشتە.
هغويي (عَلَيْهِ السَّلَامُ) او فرمائىل چە بىا پە دې كوتە كېن خوڭ
دى؟ خلقو (دروغ) او وئيل چە دا خو (ماشومان نه دى)
خنزيران دى. هغويي (عَلَيْهِ السَّلَامُ) او فرمائىل: ھم داسىي د وي.
بىا چە هغويي دروازه بىرته كې نو قول خنزiran وو.

(تفسير خزانة العِرْفَانِ ص ١١٥، تفسير طبرى ج ٣ ص ٢٧٨ ملخصاً)

دروغژن په دوزخ کبن د سپي په شکل کبن...
خوبو خوبو مَدْنِي ماشومانو! بيشكه الله تعالى د غيبو
 او د پتو خيزونو علم لري هغه چه چا له اوغواري د غيبو
 او پتو خيزونو علم وركوي حکه خو به حضرت عيسی
علیه السلام په کور کبن د پت ايښودې شوو خيزونو په باره
 کبن ماشومانو ته خبر ورکولو. د دي حکایت نه مونږ
 ته دا درس هم حاصل شو چه دروغ پير خراب خيز
 دي خلقو دروغ اووئيل نو په کور کبن د هغويي پت
 کړي شوي ماشومان خنزيران جور شو.
 حضرت حاتم أَصْمَم رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائي: مونږ ته دا خبره
 رارسيدلې ده، چه ”دروغژن“ به په دوزخ کبن د سپي

په شکل کبن بدل شي. ”حسد کونکي“ به په دوزخ کبن د خنzier په شکل کبن بدل شي. او ”غِيَّبَتْ
کونکي“ به په دوزخ کبن د شادو په شکل کبن بدل شي.

(تنبیہ الْغُتَّرَیْن ص ۱۹۴)

اولگويه د دروغو خلاف نعره:

د دروغو خلاف اعلانِ جنگ دي!
نه به پخپله دروغ وايو انه به بل په دروغو مجبوروو.
إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(٤) د دروغو خوب اور وونکي انعام

حضرت إمام محمد بن سيرين رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ته يو سري او وئيل: ”ما يو خوب اوليدو چه زما په لاس کبن د او بو

نه ڏکه يوه د شيشي پياليء ده، هغه پياليء خو ماته شوه خواوبه چه خنگه وي هم هغسي پاتي شوي.“ دا ئي چه واوريدل نو هغويي محمد اللہ تعالیٰ علیہ اوفرمائيل: د الله عزوجل نه اويريربه، (او دروغ مه وايه) ڏڪه چه تا هدو داسي خوب ليدلپي نه دي، هغه سري اووئيل: سبحان الله زه درته خپل خوب اورووم، او تاسو فرمائي چه تا خوب نه دي ليدلپي! هغويي محمد اللہ تعالیٰ علیہ اوفرمائيل: بيشكه دا دروغ دي او زه د دروغود نتيجي ڏمهه وارنه يم، ”كه ته واقعى دا خوب ليدلپي وي، نو ستا د بنخي به يو ماشوم پيدا کيري، بيا به هغه مره شي او ماشوم به ڙوندي پاتي شي.“ د دي نه پس چه هغه سري کله د هغويي محمد اللہ تعالیٰ علیہ د خوانه لارونو چا ته ئي اووئيل: قسم په خدائے عزوجل!

ما خو داسي خوب هدو ليدلي نه وو! چا ورته او وئيل چه
 گوره امام ابن سيرين رحمه الله تعالى عليه د خوب تعبير بيان
 کړي دي، دا حکایت بيانلو والا بُزرگ حضرت هشام
رحمه الله تعالى عليه فرمائي: د دي واقعي ډيره موده نه وه شوي
 چه د دروغو خوب بيانونکي دروغژن سري يو څوئ
 پيدا شو خود هغه بنځه مره شوه او ماشوم ژوندي پاتي
 شو. (تاریخ دمشق ج ۵۳ ص ۲۳۲ بتغیر قلیل)

د دروغژن جامني شلولي شوي

خوبو خوبو مَدْنِي ماشومانو! دروغ وئيل او د دروغو
 خوب بيانول ګناه، حرام او دوزخ ته بوتلونکي کاردي.
 د مرگ نه پس به دروغژن ته ډير بد عذاب ورکول

شي. فرمانِ مصطفى ﷺ دې: په خوب کبن یو کس ما ته راغي او عرض ئې اوکړو: راخې! زه د هغه سره روان شوم، ما دوه سړي اولیدل، په هغويي کبن یو ولاړ او دويم ناست وو، د ولاړ کس په لاس کبن د اوسيپني انبور وو (يعني د اوسيپني سيخ چه د هغې د یو طرف سر رامات کړي شوي وي) [هغه به] هغه [سيخ] د هغه ناست کس په یوه جامنه کبن واچولو او هغه به ئې د خټ پوري اوشلو له، بيا ئې انبور را اوویستو او په بله جامنه کبن به ئې ورله واچولو او او به ئې شلو له، په دومره وخت کبن به هغه ورومبنې جامنه په خپل اصلی حالت کبن راغله، ما د راوستونکي کس نه تپوس اوکړو: دا خه دي؟ هغه اووئيل: دا دروغژن کس

دې ده تە بە د قىيامته پورىپە قبر كىنىن ھم دا عذاب
وركولىپىشى. (مساوى الاحلاق للخرائطى ص ٧٦ حديث ١٣١)
اولكۈئ د دروغو خلاف نعرە:
د دروغو خلاف اعلان جىنگ دى!

نه بە پىچىلە دروغ وايو او نە بە بل پە دروغو مجبوروو.
إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
(٦) رېبىتىنى شپونكى

حضرت نافع رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ فرمائى: حضرت عبد الله بن
عمر رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا د خىپلو ھىنيو ملگىرو سره پە يو سفر
كىنىن وو پە لارە كىنىن يو خائى كىنىنىاستل او د طعام
خورلۇ د پارە ئى دسترخوان خور كپو، پە دې كىنىن يو

شپونکي (يعني د چيلو خرولو والا) هلته راغي، هغويي
 رَبِّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ورته اوفرمائيل: راشع د دسترخوان نه خه
 واخلئ، عرض ئي اوکرو: زما روزه ده، حضرت عبد الله
 بِنْ عُمَرَ رَبِّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُما ورته اوفرمائيل: آيا ته په دي سخته
 گرمئ کبن هم (نفلي) روزي نيسې حالانکه ته په دي
 غرونونو کبن چيلئ خروي، هغه اووئيل: قسم په خدائى!
 زه دا په دي وجه کووم چه د ژوند د تيرو شوو ورخو
 بدله ادا کرم. هغويي رَبِّنَا اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ د هغه د پرهيزگارئ د
 ازمىنبت کولو په إراده اوفرمائيل: آيا ته به په مونبره د
 خپلو چيلو نه يوه چيلئ په مونبره راخرخه کري؟ د
 هغې قيمت او غونبه به هم تا ته درکرو چه ته پري
 روزه ماتې اوکري، هغه جواب ورکرو: دا چيلئ زما نه

دي، زما د مالٰك دي، هغويٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ ورته د ازمائيلود پاره اوفرمائيل: مالٰك ته اووايه چه يوه چيلئ شرمبن خورلي ده، غُلام ورته اووئيل: نوب يا الله عَزَّوَجَلَ چرته دي؟ (يعني الله عَزَّوَجَلَ خو ويني، هغه خو حقيقت پيژني او په دي خبره به ما اونيسبي) چه کله هغويٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَنْهُ بيرته مدیني **مُنَوَّرٍ** ته تشريف راورو نو د هغه مالٰك نه ئي هغه غُلام او تولي چيلئ واحستي بيا ئي شپونكى آزاد كپرو او چيلئ ئي هم هغه ته په تحفه كښ ورکړي.

(شُعَبُ الْاِيَمَانِ ج ٤ ص ٣٢٩ حديث ٥٢٩١ مُلَخَّصًا)

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَ! د ربنتيا وئيلو په برَكت په دُنيا او آخرت دوارو کښ عِزَّت نصيب کيربي. هميشه ربنتيا وائي، کله هم دروغ مه وائي!

اولگوئ د دروغو خلاف نعره:

د دروغو خلاف اعلان جنگ دي!

نه به پچيله دروغ وايو او نه به بل په دروغو مجبوروو:

إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

(٧) د رِبْتِيَا وَئِيلُو په وجه د مرگ نه بچ شو

حَجَّاجِ بنِ يُوسُفِ يو هورخ يو خو قيديان قتل کول، يو
 قيدي پاخيدو او اوئي وئيل: اے امير! زما په تا يو حق
 دي. حَجَّاجِ ترې تپوس اوکرو: هغه خه حق دي؟ اوئي
 وئيل: يوه ورخ فلانکي کس په تا پوري بدې ردې
 وئيلي نو ما ستا دفاع (يعني ملکرتيا) کري وه. حَجَّاجِ
 اووئيل: د هغى گواه خوک دي؟ هغه کس اووئيل: [اے

خلقو] د خُدائے د پاره چا چه هغه خبرې اوريدلي وي هغه د گواهي ورکړي. یو بل قيدي پاخيدو اوئي وئيل: آو! دا واقعه زما په مخکنښ شوي وه: حَجَاج اووئيل: وړومبني قيدي خلاص کړئ، بیا ئې د گواهئ ورکولو والا نه تپوس اوکړو: ته کومې خبرې منع کړي وي چه تا د هغه قيدي په شان زما ډله نه وه کړي؟ هغه د رِبنتیاً نه کار واګستو او اوئي وئيل: ”رُکاوْتْ دا وو چه زما په زړه کښ ستا سره زَرَه دُبْسَمَنِي وه.“ حَجَاج اووئيل: دا هم خلاص کړئ ځکه چه ده په ډير هِمت رِبنتیا اووئيل. (وفیات الاعیان لابن خلکان ج ۱ ص ۲۱۱ مُذَخَّلًا)

رِبنتیا ويونکې هميشه کامياب وي ځکه چه ”رِبنتیا ويونکې ته هیڅ خطره نه وي.“

اولگوئ د دروغو خلاف نعره:

د دروغو خلاف اعلان جنگ دى!

نه بې پېچىلە دروغ وايو او نه بې بل پە دروغو مجبوروو!

إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

فرمان مُصطفىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: ”پە دروغو كىنس هىخ

خىر نىشته.“ (مۇطا امام مالك ج ۲ ص ۴۶۷ حديث ۱۹۰۹)

د دروغو معنى ده: ”د رېبىتىا خلاف.“

د ماشومانو د دروغو ۲۴ مثالونە

بنە ماشومان ھميشه رېبىتىا وائى، غلط ماشومان قىسم

قىسم دروغ وائى، د غلطو ماشومانو د دروغو وئيلو 24

مثالونە ورلاندى كىېرى:

(۱) چه چا ورته نه کنzel کپي وي او نه ئې وھلي وي او دا بيا هم وائى چه ”ھغه ما ته کنzel کپي دي“ (۲) ھغه زه وھلي يم (۳) ما خو ھغه ته ھيچ ھم نه دي وئيلي (حالانکە خە ئې ورتە ”ۋئيلي“ وي) (۴) ھغه زما د لوبو خىزمات كپو (حالانکە ھغه نه وي مات کپي) (۵) د لوبىپ باوجود ورتە د خوبىپ خىز ورنە كپي شي نو وائى: ”زە اوبرىپ نه يم“ (۶) پىء [يعنى شودە] خىبل ئې زرە نه غوارىپ او دى لارپىپ غسل خانىپ [يعنى فلش] وغىرە كىبن [پىء] توئى كپي او خالى گلاس او بىنائى، وائى چە ”ما پىء او خىبل“ (۷) د سكول كار [يعنى هوم ورك] ئې نه وي كپي او دا وائى: ما د سكول كار [يعنى هوم ورك] كپي دىپا مى سبق ياد كپي دىپا [او ياد كپي ئې نه وي]

(۸) د وړوکي ورور وغیره په اړیزره (يعني د ورانولو په ربړ)
 باندي قبضه کول او دا وئيل، چه دا زما اړیزره [يعني
 ربړ] دي (۹) ورته ياد هم وي او بیا هم وائی: ما خو په
 بستره کښ [واره] بول نه دي کړي. (۱۰) (کوم ماشوم چه
 په اُدو واره بَول کوي هغه ته چه د اُوده کیدونه مخکښ اووئيل
 شي چه بَول اوکړه نو هغه بَول نه وي کړي او بیا هم وائی چه) ما
 بول کړي دي (۱۱) ما د فريج نه خه خیز نه دي خورلې
 (حالانکه خورلې ئې وي) (۱۲) هغه ما ته دېکه راکړه
 (حالانکه پنځله ئې ټندک خورلې وي او راغورزیدلې وي)
 (۱۳) د [ورو] بولو خیال نه وي ورغلې يا معمولي خیال
 ورغلې وي، د دي باوجوده په درجه کښ قاري صاحب
 يا أستاذ ته داسي وئيل: ما ته ډيرې متيازي راغلي دي،

فلش ته د تللو اجازت راکړئ (۱۴) پخپله د شور کولو باوجود دا وئيل چه ”ما خوشونه کولو“ (۱۵) پرون مې د تبې په وجه هوم ورک [يعني په کور کښ د سکول کار] نه وو کړي (حالانکه تبه ئې نه وو) (۱۶) زما نه خپل پنسل د سکول په ګډي کښ يا په کور کښ هير شوي دي (حالانکه ورته معلومه وي چه په سکول يا دار المدينه کښ ئې ورک کړي دي) (۱۷) د شبې بجلي تلي وو په دي وجه مې سبق نه دي ياد کړي (حالانکه د نه يادولو سبب ناراستي يا لوبي کول يا بل خه وي) (۱۸) فلانکي فلانکي ماشوم ورانې کړي دي زه خونه په قلاره ناست ووم (حالانکه پخپله هم په ورانې کښ شريك وو) (۱۹) هغه زما پنسل مات کړي دي (حالانکه پخپله تري مات شوي وي) (۲۰) دا

دروغ وائي (او ورته معلومه وي چه دا ربنتيا وائي) (٢١) ”زما د جيپ نه چرته پيسې لويدلي دي“ يا داسي وئيل: يو ماشوم رانه پيسې غلا کري دي (حالانکه په پيسو ئې خه خيز اخستې وي او بنه په خوند ئې خورلي وي) (٢٢) په خپلې سياهي ئې جامي گنده شوي وي، خو چه په کور کښ اوړتلې شي نو وائي: دا خو يو ماشوم زما په جامو سياهي توي کري وه (٢٣) چه درد ئې نه وي او اسټاذ ته وائي: زما په خيتنه درد دي ماله چوقي راکري (٢٤) چه معمولي یخني و هلې وي يا ئې لبره تبه وي او د مور يا د پلار د همدردي حاصلولو د پاره د هغويې په مخکښ قصداً په زوره زوره ټوخيږي يا د هغويې په مخکښ اسويلی کوي.. او د آ.... او..... او ازاونه [يعني فريادونه] کوي چه

هغويي اووائي چه د ده طبيعت خو ډير خراب دي (دا د
اندامونو دروغ دي، واره او لوئ تول ډ د دي دروغونه څان
ساتي)

د ماشومانو او لويو ټولو

د پاره د کار مَدْنَى گلونه

فرمانِ مصطفیٰ ﷺ: ”الله عَزَّوجَلَ پاك دي
او پاکي خوبنوي، هغه صفا دي او صفائی خوبنوي.“

(ترمذی ج ۴ ص ۳۶۵ حدیث ۲۸۰۸)

مُفَسِّر شَهِير، حَكِيمُ الْأُمَّةَ، حضرت مُفتی احمد يار
خان رحمۃ اللہ علیہ د دی حدیث پاك لاندی ليکي: ظاهري
پاکي ته ظهارت وائي او باطنی پاکي ته ”طیب“ او
ظاهري باطنی دوارو پاکيانو ته نظافت وائي، يعني اللہ

تَعَالَى د بنده ظاهري او باطِنى پاکي خوبسي. بنده ته پکار دي چه هر قسمه پاك اوسى. وجود، رُوح، جامي، بدن، اخلاق غرض دا چه هر يو خيز پاك صفا ساتي، اقوال [يعني خبرې]، افعال [يعني کارونه]، احوال عقائد قول درست ساتي، اللَّه تَعَالَى د داسي نَظافَت [يعني ظاهري او باطني پاکي] را نصيب کړي. (مراةُ النَّاجِيَّةُ ج ٦ ص ١٩٢) په غابنوونو نوکان مه شوکويه ځکه چه دا مکروه (تنزيهی) دي او د دي په وجه د برگي مَرَض لکيدو یره ده. (عالیکیری ج ٥ ص ٣٥٨) په ګُسل خانه کښ يا په بیسن [يعني د لاسونو او لوښو وینڅلو په ځائ] وغيره باندي قصداً په او بو کښ صاين داسې اينبودل چه ويلي شي او ضائع شي، دا اسراف حرام او ګناه ده په استنجا خانه

کښ چه خه اوخې په هغې او به اړوی، که هر یو کس د وړو بولو کولو نه پس یوه لوټه او به او د غټو بولو کولو نه پس پري د ضرورت مطابق او به اړوی نو **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ** د بدبوی او د جراشیمو په پیدا کيدو کښ به کمې راخې، کوم خائی چه په یوه نیمه لوټه او بوبو کار کېږي هلته پوره د فلش [يعني په فلش باندي لبره بره لکیدلي] د تینکۍ او به مه بهيوي ئ خکه چه په هغې کښ ډيرې لوټې او به وي. ﴿ په کوم خائی کښ چه کمود (يعني د کرسئ په شان د استنجا خائی) وي هلته نزدي په وړوکي توليه زورندوئ يا ئې د کمود په فلش باندي ګردې، هر یو له پکار دي چه د [کمود] استعمالولو نه پس په هغه توليه د کمود غارې بنې او چوي، دغسي

به نورو ته د کمود په استعمالولو کبن آسانی وي ﴿
 استنجا خانې په دیوالونو باندې هیچ هم مه لیکي، که
 د مخکبن نه خه لیکلی شوي وي نوهغه هم مه لوئه ﴿
 په مخ لاس وینخلو، لوښو، جامو [یعنی کپرو]، په ګاډي
 وینخلو، استنجا کولو، اودس او ګسل وغیره کولو کبن
 د ضرورت نه زياتي او به مه اړوئ ﴿ د نورو خلقو په
 مخکبن د پردي خائ [یعنی شرمگاه] ته لاس لګول، د
 ګوتو په ذريعه د بدنه نه خيرې لري کول، بیا بیا پوزې
 له لاس ورورل يا په پوزه يا غور کبن ګوته وهل، او
 ټوکل بنه خبره نه ده، د دې نه خلقو ته کرکه ورځي ﴿
 د بهر استعمال والا چېلې استنجا خانې ته مه ورئ څکه
 چه په هغې فرش ګنده کېږي ﴿ د کورد استنجا خانې

د پاره دوه جورې (یوه د زنانو او یوه د نارینو) چپلي مخصوص
کړئ. مسئله: د زنانه د پاره د نارینو او د نارينه د پاره د
زنانو چپل يا خپلیع استعمالول ګناه ده د خوراك کولو
په وخت کښ د بې پردګئ نه د بچ کيدو سره سره
خپلې جامي داسي راغوندوئ چه په هغې انکولې وغیره
نه توئيرې خيني ماشومان غته ګوته رئ، دا بنه
خبره نه د ځکه چه د غتې ګوتې او د ټوک څيرې د
ماشوم خيتي ته خي او دا د بيمارو سبب جوريدي شي
 که په لاسونو مو تيل يا غور والې لکيدلې وي نو په
ديوال يا پردي يا د بستري په خادر پوري لاسونه مه
رابنكاري او مه ئې [په هغې] او چوي، په داسي کولو دا
خيزونه هم ککرېري بې ضرورته د قميص په

لستونپري خوله مه اوچوي په دې لستونپري گنده کيربي او خلقو ته بنه نه بسکاري ﴿ خپله گمنزا او دسترخوان وغیره په هفتنه کبن یو خل بنه وينخل پکار دي، چه د هغې نه خيري وغیره لري شي ﴿ چه کله هم په سر تيل لکوئ نو د سربند شريف په سُنت باندي عمل کوي، د دې یوه فائده به دا هم وي چه توپيء او عمامه [يعني پتکي] به د ډيره حده پوري د تيلو د غوره والي نه بچ وي ﴿ حيني اسلامي ورونه د گيرپي وينبته ساعت په ساعت په خله کبن نيسني د دې په وجه په وينبتو کبن بدبوئ پيدا کيدي شي، په داسي کولو په وينبتو کبن موجود جراشيم خيتي ته تلي شي ﴿ په خبرو کولو کبن د لارو وتلو په وجه او د خوراك کولو په وخت

کېن د کړیدو په وجه لاندې شوندې ته نزدې وينېتو
 کېن بدبوئی پیدا کیدې شي لهذا د ګیرې د اکرام کولو
 په نیټ هره ورځ یو خل په صابن ګيره وینځل فائده
 مند دي ﴿ د مجبوري نه بغیر د قميص په لمن پوزه مه
 پاكوي، د دې کار د پاره رومال استعمالوئ ﴾ د طعام
 خورلو نه پس لوښي بنه پاک کول پکاردي او د رکيبيء
 یا د کاسي غارو ته غورزيديلي ټکري را اوچتول او هغه
 صفا کول او خورل پکاردي، د حضرت جابر رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَبَرَكَاتُهُ وَسَلَامُهُ
تعالى عنّهُ نه روایت دې چه زمونږه خور آقا ﷺ
 د ګوتو او د لوښي د خټلو حکم کړي دې او فرمائیلي
 ئې دې: ”تاسو ته معلومه نه ده چه د طعام په کومه
 حِصّه کېن برَکت دې.“ (مسیلم ص ۱۱۲۲، حدیث ۲۰۳۳) چه کله

هم خوراک اوکړئ، د خلال کولو [یعنی په غابنوونو کښ د تیلي و هللو] عادت جورول پکار دي. د خوراک کولو نه پس په نوکانو خلال کول مُناسِب نه دي. بهتره دا ده چه خلال د نیم [یو قسم توري شندۍ] په ډکي اوکړې شي، د هغې د تریخ والي سره به د خُلې صفائی هم کېږي او دا د ورو د پاره فائده مند هم وي. بازاری تیلي [یعنی د خلال ډکي] عام طور پېړ او کمزوري وي. د کوپري د تیلو هغه جارو چه استعمال شوي نه وي د هغې د یو تیلي يا د کجوري د پَزْکي [پُوزي] د یوې پانري نه د بلید په ذريعه ډير شي مضبوط تیلي تياريدې شي. څياني وخت د خُلې د جامنې غابنوونه د یو بل نه لږ جُدا جُدا وي او په هغې کښ د غونبې وغیره تیلىء نښلي او هغه

د تیلی وغیره په ذریعه هم نه را اوخېي. د دې د راویستلو د پاره په میدیکل استور کېن د خاص قىسم تارونه تر لاسه كېرىي او د آپريشن د سامانونو په دۇكان كېن د غابسونو د گۈرۈلۈ د استييل يوه آله هم تر لاسه كېرىي خو د دې خىزونو د استعمال طريقي زده كول هم ډيرې ضروري دى گەنى ورئى زخمى كېدى شى ﴿ د حئىنى [خلقو] ئەئى پە ئەئى د ٹۈكۈلۈ عادت وي او نور خلق ئې نه خوبىسى او دغىسى پە روانە روانە پە لارە كېن او د دىوالونو پە گۈپۈنۈ او چاونونو كېن پان توكل خو ډيرە بده خبرە ده.

خور آقا ﷺ ته زیر غابونه ناخوبنه وو

فرمان مصطفیٰ ﷺ: ”مسواک کوي؟“

مسواک کوي؟! زما خوا ته زیر غابونه مه راوري؟.“ (جع الجوايم

(3875) حدیث

حیني ماشومان (او لوئي هم) غابونه نه صفا کوي، چه د هغې په وجه د هغويي د خلو نه بدبوئ راخې. غابونه ئې زير وي، په غابونو کښ چينجي اوشي، د وروله ئې وينه راخې او کله خو غابن ويستل هم پريو خې.

خوب، آقا صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ته زیر غابونه ناخوبنه وو

فرمان مُصطفیٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مسواك کوي؟ مسواك کوي؟"

زما خواته زیر غابونه مه راخي." (جمع المأوعات حديث رقم 2857)

خيني ماشومان (او لوئي هم) غابونه نه صفا کوي، او د هغفي په وجه
د هغوي د خلونه بدبوئ راخي. غابونه ئې زير شي،
په غابونو كبن ئې چينجي اوشي، دورو نه ئې وينه راخي
او كله كله خو په غابن ويستلو هم مجبوره شي.

MC 1286

Aalami Madani Markaz, Faizan-e-Madinah, Mahallah Saudagaran
Purani Sabzi Mandi, Bab-ul-Madinah, Karachi, Pakistan.

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net | E-mail: translation@dawateislami.net